

Man eller Qwinna / som en orkar bothum och wederlaget / ta
gånge til arbetes och förtjänat ther medh / eller ther skadan
så roor är / och en hopp at förtjänat / ta sändes i fremmande
land / ther Han eller Hø til wisse år för blifwa oc arbeta skal
så lång tidh / som Honom eller Hette ta förskriffte warder.

Thetta förestreffne är så til Skogernes förwahrning och
ideltige erhållande / så wäl som ställige och rådemånighe nnt-
tande / och at förtaga alle misbruk / aff D: beleswat och stad-
gat wordet / och wele Wis at wære Landhman och Hårdz-
höffdingarne medh sine Nämde Mån / så och någre flere be-
stedelige Mån ther till deputerade i hwarie Landhsagu / rans-
ka efter Allmänningarne / och them r. någon it äda och äth-
stilia ifrån andre enstlyte ägor / så och eae it giffna acht på at
thenne war ordinance må bliffua i alla pñne Articklar efter-
kommen. Wele och i liska mæto at wære Landzhöffdingar
och flere wære Besallningmån / alle thesse Articklar nogha
och stitige taga i acht / och icke tilsiädta at någhon gör här
medt wedder straff som ordinanceen rethwiser: Thet sama wele
win och at alle the som Pähn aff D: och Chronan innehafwe /
och äre belåhnte medh / så och alle aff Ridderstapet och Ade-
len aff Presterstapet / Kristansoleket / Borgerstapet och me-
mac Almoze stiteliggen bliffuer betrachtat och efterkommet /
effter som hwaras och ens haffuande Rätt och Rättighet
ther honom vinnar och tilläter / och thesse war ordinance wä-
dare bestriffuet och rethwiser: Så lare hwarom och tuom
som ther emoe bræter / är: War hånbd och wrede at endwä-
la. Wiffue på wårt Slätt Stockholm / then 20 Martij

Anno 1647.

CHRISTINA

Sweriges Rikes Ständers

Beslut

Som aff them enhälligen giordes på then
Allmänne Riksdagh som höles i Stockholm / then
22. Martij år M.DC. XLVII.

Tryckt aff Henrich Keyser.

Skrefne Sweriges
 Ryks Råd och Stån-
 der / Grefwar / Friher-
 rar / Biskopar / aff Rids-
 derskapet / Adel / Prästerskapet / Krigz befälet / Bor-
 gerskapet och menige Allmoge / som til henne beram-
 made / och wäl öfwerståndne Riksdagh äre samman-
 komne / och aff wåre medbröder som hemma äre / sub-
 mättigade wordne : Gøre på alles wåre och wåre
 Medbröders wågnar witterligit. At efter som den
 Stormächtigste Furstinna och Fröken / Fröken Chri-
 stina / Sweriges / Göttes / och Wändes Behörade
 Drottning och Arffurstinna / Storfurstinna til Fin-
 land / Herisgumawchi Estlandh och Carelen / Fröken
 och öfwer Ingermanland / ic. Wår allernädigste Drot-
 ning och Fröken / hafwer sinnet rådeligit och gott /
 at behöfwer ett allment samptilgen Rikzens Stån-
 ders Nöhte och sammankompsi / desse beqwåmare alle
 Interessenter / Fäderneslandzens wålsärdh at vnderstå
 ta / om at thet som sigh hafwer aldrigh i nåsifolledne
 Å u
 åhren

101
åhren / så vthi Krigzväsendet som Fredz Traktaterne
med een och annan som Kistet kan hafwa / eller hafwet
haft nogot missförstånd eller tvist med / huru thet ena är
afhandlat / och thet andra medh hopp ännu arbetas
vthi / på thet alt rätteligen fattadt / måtte förorsaka och
aff sigh föda beständighet i thet som gjordt wore / Och
hwad som seelte / blifwa botat / och til Kuzens välferd
indigt och medh moget råd befordrat; Så och / hwad
mera Fäderneslandet finnes nyttigt och tarfligit / til
diat blifwarådslaget / betänckt / beslutet och efterkom-
met. En hafve wi vår plicht i acht tagandes / hör-
samligen å sätta dagh stälte oss: Hennes Kongl.
M: allernädigste efter handen gjorde Propositioner
vnderdänigst anhördt / medh skuldig sinne och ahäga öf-
wärlagdt / och på sidstone öfwer thet ene och thet andre
således förklarar / beslutet och förskeddadt / såsom här
effter bredare och omständeligare är beskrefwet och
vtherrckt.

I.
Först är oss aff nästförledne åhrs åter och förlopp
sinne at huruledes thet emellan thetta Kistet och näst
anarånzande Nabolige Konge Kiste Danmark op-
worne missförstånd / och Orlogh / är förmedelst väl
ansättele och ändigade Fredz Traktater. Christeligen och
wäl bylagdt och affhandlat wordet: Förnimme och
ganska gärna at thet stråra och blodige Kriget i Tysk-
landh står nu vthi terminis. aff een fredlig affhandling
och förlikning / til Christenhetenes och wärlfärd
dernes

108.
dernes Landz önskelige Ros och Truggheet: En tacke
wi den Högsie Gudh odmiulelligen / som til thet förre
hafwet gifwit sin wälsignelse / och så wyda thet andre
tackz befordra / at sinnen nu på alle sydor hoos Inter-
essenterne sigh således hafwa länckia lätt / at man med
alswar til een godh ändstaps hopp arbetar / och thes
lyckelige effect förhoppas; Bediandes then gode Gudh
såsom fredzens Eucktare uuerligen / at erhålla fred
och roligheet inrikes / och medh alle Kuzens Naboer
stadige och sasi / så och aff siior mildheet bestämia och
til ett gode fredelligt vthsiagh förhielpa the långsamt
me Fredz Traktater i Tysklandh på thet Christenhetenes
bestyrat ifrån these inbördes rörelser / desse bequämare
finnas måtte / at emoot så Hedningarnas och HER-
rans Christi Namnus försöhares starka ansäktning-
gar / Och wi thet sampte vthi fredh och roligheet Gudh
för sine betedde Faderlige wälgårdningar tacka och
hiärteligen prisa måge / til Hennes Kongl. M: odöde-
lligenamn och höge beröm / sampte Fäderneslandzens
och alleswäres sinckia / truggheet och huanad. Swarsö-
re och alt hwad thet til tienar och kan hielpa til at fre-
dha Fäderneslandet / wth odmiulelligen och på thet fly-
tigste Hennes Kongl. M: bedia / at wela sigh låta
wara besalad / och hwadh som hindra kan / thet emot at
möijeligen vndaubdya / såsom här til är steldt / och wär
vnderdänigste tillsdrischt oss förskrat.

II.
Efter som nu Kongl. M: oss allernädigst hafwet
lätt

lätt vnderätta och väl remonstrerar, at ther någor
godh och säker Fredh skal kunna förhoppas / så at
högsindigt / at Wapnen tu til Ehret och Executio-
nen fiardt och medh Krafft / nåst thens hēsties Gudz
bistånd / blifra i hānderne behāldne / så at ehware so-
kerne eller vthslaget sigh lānker / man på all Hāndel-
se / til försākringh år sārdrigh och til redz. Och ther til
enkantierligu krāstres / at Krigzfolket / som åbeligen
och aff århstillige orsaker och mennisklige Hāndelser
mmstas och affgår / må medh een skāligh Vthstrif-
ningh försārdras igen. Swarsöre ehuru wu aff al-
le Stāndh wāl hafwe orsaker at sēlia på negon indh
ehersöre försomningh / Och kan hwat hafwa sine rätt-
månge orsaker at intrānda. Utwāl ansernde at Kongl.
M^{te} och Fāderneslandet icke må blifra förloane men
mnektie w: ehra aff os / sinckte thers gode och försichrige
intention och rysāth. En hafwe Wn hār medh bewil-
lat och sammendt / at i ehesse nåst efter föllande tven-
ne år Nemlig. ehetta löpande 647. och komande 1648.
år / skal een allmān Vthstrifning hālās öfwer Kri-
get på sāt och trys / aldeles sāsom på Krigz dagen år
1642. bleff bewilliat och affhandlat. Nemligen at w: ut
hware Tio Skatt och Tione Hemman / så och Tio
Fāllshemman / the ware sigh store eller sinā hela halfe
re eller mindre Hemman / nman Fredumlen / så och
Kās och Rōde / eller vthan om / strifres och vthgår
en Knecht och warachtigh Karl. Sā och at hware
Tio Prestegårdar vthgåra en Knecht. Och at

Eid

109.
Stāderne hālā theras wanlige Sidsolek / och themt
rātan tidh / til Sleps Flottans vthrustningh / efter
påfordran gott och dugeligt inställe. aldeles på sāt och
trys som år 1642. Beslut / medh sine omständighes-
ter / w: dare och klarligen vtherneker och bestrifwer;
Medh försbehāld / at hwad aff Ridderskapet hār vth-
innan bewillies / icke framdeles drages them til pre-
dicium / thers wālsāngne Privilegier / och i gemeen / så
frampt Gudh råckes Fāderneslandet medh mildheer-
dgon och Freden at ansij / the w: tā sampeligen / medh
Vthstrifningen på efter föllande år 1648. måge förs-
konte och bestrifade blifwa.

111.

På the w: Krigzfolket medh sine Tarswer må
blifwa försorgdt och göras capabelt til Krigens tidnā /
sāsom och ellesti Fāsningarne at försij och försöras
En hafwe w: och til andre wāre hār til bewillade
och seedwanlige Vthlagor / bewilliat / i skaden för Bo-
skaps Skatten / Twa Daler Sölswennut aff hware
Heelgārdz Skatt och Cronhemman / och En Daler
Sölswer munt aff hware Heelgārdz Fāllshemman /
råknandes Twa halwe och Fyra Fierdinghemman /
sā och mindre efter proportionen emot Ett heelt Hem-
man. Sedan hafwe w: och bewilliat En Span
godh Swarntorck at Rāgh aff hware Heelgārdz
Skatt och Cronhemman / och een Halff Span aff
hware Heelgārdz Fāllshemman / och aff mindre
Hemman efter proportionen: Hwille så Penningar
som

257
som Spannemählen wih trättan tiidh/ och Spannes
målen til näste Stadsad/ vthan drögsmål lefirerera
wele. Och wih aff Ridderstapet/ ingen aff wåre Land-
beor ther istån vndandragne/ flere än tiem/ sem ma-
nan om wåre Sätegårdars Råå och Rē dr åre belå-
ne/ eller the så Hemman som wåre tienare til reconpen-
ce för theres gjorde tjänster aff oss kuane wåra för-
vndte: Såsom och at theenne wåra godwilligheet ar till
så Hennes Kongl. Majst. och Rådernes ländes/ oss
och wåre efterkommande icke til försångh i fram-
den vthindas och dragas måtte; Aldeles såsom år
1642. och så öfwer thetta åhrende är förassledat. Wi
aff Prästerstapet och Borgersstapet/ wele och så efter
förrige åhrs Affteed/ och hui til observerade brunn/ ut-
adra om åhree theen bewillade Summalstaden för Be-
staps Skatten vthan någon anteckningh. Och wih af
Prästerstapet hafve theer sampte lofwat och tillsagde
aff hwarie 64. Heelg. Redy. Mantal wih hafve reht wå-
re församlingar/ i wå Rummor godh torckat Rågh/
at låta lefirerera i näste Stadsad/ Och theenne Con-
tribution hafve wih tillsagde at continuera i en ånne
näst efterföljande åhe. Doch them som långst istån
Stadandien åre belågne/ och heller Penningar ån
Spannemähl lefirerera wele/ at thet them må wåra
effterläte och tustade at lösa en Span Rågh för sem
Mark Edlöfwer wunt för inuerrarande åhr. Såsom
Hennes Kongl. Majst. oss Alernådighst hafve förord-
nat/ at the som anten i förledne Jåge hafve warit
aff

110.
affbrände eller heelt vthplundrade/ eller och theer som i
förledne åhr en stor och märckelig mistwåre år fallen
oppå/ at sådane måge blifwa öfwerseende och förmed-
lade/ effter som theres klagan finnes sann och skäligh
wåra.

IV.

Näst thetta/ hafver Hennes Kongl. Majst. oss
Allernådighst låtit föra til sinnes och fordrat wårt be-
tänckande i åhstillige åhrenden; Förneimbligest huru-
ledes Skogarne här vthi Riket måge kumia förtra-
ras och erhållas? Willdirr som taga öfwerhanden/
vthretas och förddas? Fogel och allehanda nyttige
högdirt/ i theres Leetidh fredas/ och theß emllan så
Cronones/ som hwaris och eens rätt och rättigheet
erhållas orutberat och oförtränkt? Allehanda båran-
de Tråd befrijas ifrån fördråff och vthödningsh/ och
thet som medh skål kan och må affhuggas/ huruledes
thet medh nye planteringar/ åter må fördråffas och för-
bättras igen? Huruledes vnderfåterne och Landzens
Inbyggare oföffe vthnr fremmande Land/ måge siet
Huustarff medh Humbla hemma försörja? Och
sidst/ thet skadelige Tiggernede som mehr och mehr nu-
ritar/ til Landzens skada/ mycken oreda och Ord-
ning/ och til låtingars styrcke/ må kumia medh skål och
Ordning affhielpas/ och then torffriaa och nödsålte
medhlideligen blifwa hulpen och erösiat? Hwilket alt
wih efter wår skyldigheet och Hennes Kongl. Majst.
besalningh/ medh all flit hafve öfwerlagt: Och ån-
doch vthi thet me och andre någre åhrender och saker
B
åre

511
äre tufalne / som hafwa glordt här och thet allehanda
efftertänckande / Så är doch gott sunnit / at wisse
Stadgar och Ordinancer skulle i Hennes Kongl. May:^s
Nampn öfwer thet ene och andre vthgå / effter som the
nu författade / öf äre communicerade, och aff öf godh
fundne ; Medh vnderdänigste begäran och åstun-
dan / at the således publicerade, til alles rättelse förkun-
nade i Stådderne på Rådhuswone samt å Tingen på
Landet / såsom och / effter Kongl. May:^s besalning full-
följde och executerade warda motte / så wiss förmoda
wele / vth the inrene Dordningar een säker boot och
förbättringh.

V.

Öfwer Odelqvarnars och Szwaltors willor /
huru wijda sådane erhållas / byggnas / risswas eller be-
ståndige blifwa måge / är fuller och kommit i betänckian-
de / anseendes ähstillige skäl finnes som Odelqvarnars
nes conservation emot Szwaltors byggning tilfö-
re och doch thet Szwaltorne på wisse Orter och så haf-
wa sine beqwåmligheeter / at the icke alle risswas kun-
ne. Hwarföre är gott sunnit / at här medh skäligen
blifwer handlat / och så then fattiges som rufes samt
Landzens lågenheet wäl tagen i acht / och thet effter-
lempat / lempnandes til bättre och roligare lågenheet /
såsom thet nu är / allenast at förbiudes måtte thet här
effter flere Szwaltor / icke thet the tilförende en sinnas
opflernas måge Odelqvarnerne til försang.

Om

VI.

111.
Om frise Skuthfärders och Gåstningars affslaf-
fande / såsom ett stort och märckeligit beswär / thet Rik-
zens Inbyggjare och Allmoge härde trycker / är effter
Kongl. May:^s besalning / tagit i starkt öfwerwågans-
de / Och hafwe wij både öfwerlagt the förre Riksdas-
gars Besluth / så och the ordinancer som fransarne Ko-
nungar esomofftast til vnderfäternes lissa och bät-
tring / hafwe goda låtet. Och ändoch intentionen All-
mogen hafwer varit godh / och esomofftast nått een god
effect ; Så hafwer thet doch för ähstillige insall skull /
alltidh blifwit sudzat och förhindrat. Och kunnue wij
fuller sampteligen alle intet nekather till / at iw thet för-
slagh som gjordes Anno. 1642. på Riksdagen och thet
bleff besluttet / at gemene allmoge Skatt och Croner /
skulle gifwa Tre Daler Öfswernynnde aff hwar
Hemman / och Frälse halffe thet emot / til vnderstö-
ning aff frise resor och Cronans förflor / och thet emot
befrias för all sådan Skuthning och försel / fuller wore
effter samme besluth / thet beqwemeste medel / samma bes-
swär at förkomma och affslaffa: Ustwäl medan wij
aff mentae Allmogen / icke til troo öf och wåre Medbrö-
der at kunna vthårda medh så mycken Penninges
Skatt / serdeles medan een godh deel aff Landskapen /
sigh thet öfwer thet en gång icke hafwer kunnat förre-
na: In är thet ährendet til een bättre och beqwåmas-
re lågenheet opstutit / synnerligen thet Gudh then hög-
ste tackes öf medh fredh benåda / så at wij medh thet
B ij beswär

besvär som vthskrifningen medh sigh förer / kunne för-
 skotte blifwa / så wi förhoppas til alt detta bättre och
 lustigare wdgar finnas måge. Vnderdån-
 igit Kongl. May: i medertidh at wela aff Kongl.
 nåde och åhåga / gifwa sine Landzhöfdingar sådane Or-
 dre. at the medh flit och högsta vpsyn ther vppå sig och
 acht gifwa måge / at inge gåsningar eller Skutningar
 må tilsådias / vthan them som the medh skäl och Hen-
 nes Kongl. May: willie hafwa at prætendera: Så
 som och / at ingen som medh Pass kommer / må mehra
 muta än Passen förestriwa: Och all annan egenwil-
 ligh och egennytigh tilmått frishheet förekommen och
 affluren warda: Sålom och i synnerheet / at ther öf-
 uer een skäligh lustheet / hvars och ens Privilegiet con-
 form och lustmätigh / obserueras måtte.

VII.

Belangande ett omslagh eller rickthigheti betals-
 ningen / then finne wi Lagh och råttwislan lustmätig
 och mycket beforderligh til Commerciernes vnderdån-
 och bestrifse / så och tillandzens euleur och förbättringh.
 Och hållarådelligt / at N. K. May: Lagh och Recelle-
 nes mening Allernådighst stärcker och förklarar / så at then
 gald gör / blifwer til betalning i rättan tidh hållen och
 strängder / i Köphandelen och Commerciernes Crediten
 tridh mache och således i Köp och Säl en redellig pro-
 portion tillandzens och Zubnaggiarnes skälige tarff och
 billighet hållen och handhaffd.

Eids

VIII.

Eids / effter Hennes Kongl. May: genom Gudh
 måde försyn / nu mera än för ett åne åhr sedan är tradd
 i then / thetta Rykes alles wäres käre Fäderneslandz
 Konungzlige och swäre Regering / och finner sigh altså
 medh Regemensbördan belastat / och alt thes förrehan
 vrså och draga måste / hwadh som en laglig och Krone
 Konung på skäl / och iu höga ständz wagnar / åligger
 och vthföra förpligtadt är / och effter sedh måste. In
 hafwe wi hållit nödigt / at i vnderdånighet påminna
 Hennes Kongl. May: thet om / at thes lyckelige Krö-
 nings Högtidh / iu för iu heller anställas måtte / på
 thet / sedan alle sådane Solennia effter thetta Rykes och
 flere Christne Konungar Rykers sedwana / wore förrå-
 tade / och iu bürdes Obligationerne stärcke / alt så mycket
 bättre och fastare författas kunde. Och hafwer Hen-
 nes Kongl. May: thetne war ödminke åstundan icke
 allenast medh nåder optagit / vthan och så öf förordstat /
 och sigh förklarar / at wela / thet Gudh eliest Hennes
 Kongl. May: så länge hälsan och lustinden förändar /
 och i medler tidh icke något serdeles hinder infaller / lå-
 ta sin Konungzlige Kröning ske tillkommande Åhr
 1648. At wi tydligt kunde låta öf finnas tilstådes / och
 hwadh thet tilfordras och affnöden är / förrätta och i
 wärdet ställa / effter som wi öf thet til wele hålla we-
 derreda / och önske innerligen aff Gudh / til Hennes
 Kongl. May: Christelige Regering / så wäl som
 til Krönings åden och Solenniteten all lyck o och wälsig-
 uelse;

113.
nelle. Bediandes hans Guddomelige godheet / alting
således at twela moderera och sinra / thet hans Gud-
dommelige Namn må blifwa ährat / Hans Församb-
ling och Fäderneslandet styrkt och föräkrat / och Hen-
nes Kongl. Maj: må thet igenom nå och njuta ett O-
dddeligt och berömligt namn / nu och hoos wår ewer-
deligen posteritet.

Alle thetta förestreffne / hafwe twi således som för-
bemålt och veerdeligen bestriffwit står / öfwerwågat /
beslutet / för affsedat / lästwat och tillsagt / på wåre och wå-
re Medbröders wågnar som hemma äre / och twela thet
såsom redelige Män effterkomma och fullborda. En haf-
we twi förestreffne Kuzens Råd och Ständer Thetta
medh egne Händer vnderstriffwit / och medh wåre Sig-
neter försegla lätit / som gifwit och striffwit är i Stod-
olm den 22. Martij, Anno 1647.

